

DE SPELLING
VAN HET
MAASEIKER DIALECT

THEO KEES i.s.m. MADY COLSON

2023

INHOUD

1. Uitgangspunten

2. Wat de noten zijn in de muziek, dat zijn de diakritische tekens in de Limburgse dialecten.

3. Vocaalstelsel (klinkers en tweeklanken)

4. Leesplank

5. Verduidelijking van de klanken op de leesplank

5.1 a, â, aa, aâ, ae, ao, aô, äö, aw, âw, aj, aaj, aoj, aej

5.2 o, ô, ö, ö., ó, ô., oe, oe(ë), oeë, oe(ë)j, oo, oô, ooj, ou, ouw, oû, ów, ôw

5.3 i, î, ie, ie(ë), ieë, ie(ë)w, i-j, i-î, in

5.4 u, û, uu, uu(ë), uuë, ui, uî, uj, uî, ujj

5.5 ë, é, ê, è, è., ee, eê, ei, eî, ej, eî, eu, eû

5.6 'aw' en 'ou'

5.7 'ei', 'i-j' en 'ej'

5.8 'j' en 'w'

5.9 'ei' en 'ou' aan het einde van een woord

6. Consonantenstelsel

6.1 Meerlettergrepige woorden

6.2 De 'h' aan het begin van een woord

6.3 Substantieven die op een 'k' eindigen

6.4 'zj'

6.5 Dialectspelling van de 'c'

6.6 De verbindings-n

6.7 Vreemde woorden en technische termen

6.8 De 'h' en de 'j' midden in een woord

6.9 Het deelteken in het voltooid deelwoord

6.10 De 't' na een stemloze medeklinker en de stemloos uitgesproken 'g'

6.11 Wanneer schrijven we de eind-n na een sjwa niet?

6.12 Wanneer schrijven we de eind-n na een sjwa wel?

6.13 Sandhi

7. Spelling van de werkwoordsuitgangen

7.1 Zwakke (regelmatige) werkwoorden

7.2 Sterke en onregelmatige werkwoorden; hulpwerkwoorden

8. Afkortingen

8.1 Persoonlijke voornaamwoorden

8.2 Bezittelijke voornaamwoorden

8.3 Onbepaalde voornaamwoorden

8.4 Lidwoorden

9. Svarabhaktivocaal

10. Diakritische tekens en woordtekens

10.1 Het accent circumflex (^, dakje, hoekje) in de sleптоon

10.2 Haakjes in tussen- of middentoon

10.3 Het trema

10.4 Het accent aigu

10.5 Het accent grave

10.6 De punt in de sleптоon ö., ô. en è.

10.7 Het weglatingsteken in afkortingen, lidwoorden en voornaamwoorden

11. Het enclitisch persoonlijk voornaamwoord 'ër/tër'

12. Merkwaardige schrijfwijzen

1. UITGANGSPUNTEN

Onze spelling is deels gebaseerd op de Veldeke-spelling en deels op de eigenheid van het Maaseiker klankstelsel, dat niet minder dan 64 klinkers en tweeklanken telt. Een hoeveelheid die inherent is aan het Maaseiker toonsysteem.

Een belangrijk verschil met de Veldeke-spelling is dat wij onze spelling **niet zo dicht mogelijk laten aansluiten bij het Standaardnederlands** maar wel bij de exacte uitspraak van ons dialect, wat we doen om vijf redenen.

1. Het Nederlands kent enkel de stoottoon, terwijl het Maaseikers als Limburgs dialect een toonsysteem kent en deels een toontaal is.
2. Toekomstige generaties moeten ook over 500 of 1.000 jaar, slechts een nanoseconde in de evolutie, nog precies kunnen weten hoe het Maaseikers ooit klonk. En dat zeker nu ons dialect niet meer wordt doorgegeven van de ouders op hun kinderen.
3. Niets garandeert ons dat het Nederlands altijd als autonome taal zal blijven bestaan. Zelfs nu al hebben we heel wat woorden en vooral technische termen uit het Engels in onze Standaardtaal een plaats gegeven. **En niemand kan ons de zekerheid bieden dat het AN nooit volledig zal opgaan in het Engels als wereldtaal.**
4. Uiteraard zal het Nederlands, gesteld dat het blijft bestaan, blijven evolueren, wat eigen is aan levende talen. Een evolutie die de gelijkenis van het AN met de dialecten wellicht zal verkleinen of zelfs doen vervagen.
5. Ons dialect wijkt qua tongval, morfologie, syntaxis, idioom en tal van andere taaleigenaardigheden nu al vrij sterk af van het Nederlands.

Voor ons fonetisch schrift maakten wij overigens enkel gebruik van het Latijnse alfabet en van een aantal woordtekens.

Bij de implementatie van onze spellingregels weken wij van ons fonetisch schrift enkel af als de herkenbaarheid van een woord te uitgesproken in het gedrang kwam. En ook die uitzonderingen, beperkt in aantal, legden we in regels vast.

2. WAT DE NOTEN ZIJN IN DE MUZIEK, DAT ZIJN DE DIAKRITISCHE TEKENS IN DE LIMBURGSE DIALECTEN

Zoals de meeste Limburgse dialecten is **het Maaseikers**, één van de talrijke varianten van de Maaslandse taal, **in beperkte mate een toontaal**. In enkele honderden woorden zorgen subtiele klankverschillen immers voor een andere betekenis.

bv. *reet* (riet; met stoottoon) en *reêt* (kier, spleet; met sleeptoon)

sloe(ë)t (sloot, gracht om een stad; met middentoon) en *sloeët* (slot; met sleeptoon)

In alle andere woorden spreken we de klinkers en tweeklanken, afhankelijk van hun lengte, uit met de stoottoon, de middentoon (tussentoon) of de sleeptoon.

stoottoon	<i>buun</i>	<i>iech</i>	<i>stoet</i>
midden-of tussentoon	<i>uu(ë)m</i>	<i>ie(ë)l</i>	<i>oe(ë)r</i>
sleeptoon	<i>uuëvërluîp</i>	<i>ieërpël</i>	<i>oeëve</i>

De verschillen in toonhoogte geven we in onze Maaseiker spelling dan ook aan met behulp van diakritische tekens (circumflexen, punten, accenten). *Wat de noten zijn in de muziek, zijn de diacritica in het zangerige Maaslands met zijn sleptonen.*

Wie over pakweg 300 jaar exact wil weten hoe melodius de Maaslandse taal ooit klonk, moet wegens dit toonsysteem dan ook **kunnen beschikken over een dialectwoordenboek dat qua spelling zo nauw mogelijk aansluit bij de dialectische uitspraak**. Dit uiteraard naast de bandopnames van de Woordenbank van de Nederlandse dialecten (dialectloket, geluid).

Een zo direct mogelijke aansluiting van onze dialectspelling bij die van het AN hebben we als optie dan ook verworpen. *Een mogelijke evolutie is immers dat het Standaardnederlands in de loop van de eeuwen meer en meer zou kunnen opgaan in het Engels. En dan heb je niets aan een dialectspelling die dicht bij de AN-spelling ligt*, althans m.betr.t. het Limburgse toonsysteem.

Voor het geval dat het Nederlands inderdaad ooit meer en meer in de richting van het Engels zou evolueren, hebben wij – bij stamverwantschap althans – bij heel wat trefwoorden ook het Duitse, Engelse en/of Franse equivalent opgenomen.

Ons klankschrift hebben we overigens, in de mate dat zulks met ons Latijns alfabet mogelijk is, **ook in vreemde woorden /technische termen geïmplementeerd**. Dit vanuit de wetenschap dat het overgrote deel van het Nederlands met zijn meerdere miljoenen woorden en vooral technische termen daaruit bestaat. In van Dale staan trouwens ‘slechts’ ca. 250.000 trefwoorden.

In de gedigitaliseerde versie van deel 1 van De Groe(ë)te Mëzeikër Diksjënaer pasten wij het principe van een fonetische spelling nagenoeg strikt toe. Toegeeflijkheid m.betr.t. het aantal gebruikte uitspraaktekens zou naar gebruikers in de verdere toekomst toe onverantwoord zijn geweest. Zij hebben er immers alle baat bij dat de vereiste diakrieten nergens ontbreken.

In de papieren versie, die onderhevig is aan de tand des tijds en die eerder bedoeld is voor tijdgenoten die zelf (zouden moeten) weten hoe het moet, **opteerden wij voor een iets minder nauwgezette toepassing ervan**. Dat laatste bij wijze van concessie aan wie enigszins het land heeft aan een – per definitie – vrij grote hoeveelheid aan diacritica.

Met 64 klanken, vaak met slechts subtiele verschillen, **is het zangerige Maaseikers een erg klankrijke taal**. Een rijkdom die voor de meeste Limburgse dialecten geldt, én **die enkel via een fonetische spelling** – althans in de mate van het mogelijke – **kan weergegeven worden**. **Met de 3 toonhoogtes als één van de belangrijkste kenmerken van ons dialect zou het zonde zijn ons nageslacht dit toonsysteem te onthouden en zo te herleiden tot een klankarme taal**.

3. VOCAALKLANKSTELSEL (klinkers en tweeklanken)

Wij brachten de Maaseiker klinkers en tweeklanken samen op een leesplank. Wij laten het schema hierna volgen.

4. LEESPLANK

M.betr.t. het Maaseiker toonstelsel is deze leesplank, zowel qua spelling als qua uitspraak, een illustratie van de 64 Maaseiker klinkers en tweeklanken. De klankrijkdom in heel haar breedte komt erin aan bod. Onze melodieuze taal verdient zulke klankgrafeemcorrespondentie!

Klankstelsel van het Maaseikers

kwakkërt	wâl	famfaar	graafsteïn	aenj	sjaop	frittëkraome	däöl
gaws	kâwf	baj	vlaaj	braoj	snaej	brosj	môl
mögk	kö.rf	tón	hò.nd	stoet	moe(ë)r	moeër	koe(ë)j
hoon	boór	rooj	roumpot	sjouw	wouf	ków	môws

In onze beperkte toontaal zorgen subtiële klankverschillen in een beperkt aantal woorden voor een andere betekenis; bv. reet (riet) en reët (kier).

In alle andere woorden spreken we de klinkers en tweeklanken, afhankelijk van hun lengte, uit met de stoottoon (bv. stoet), de midden- of tussentoon (bv. fie(ë)s), of de sleettoon (bv. zweët). De verschillen in toonhoogte geven we in ons klankschrift dan ook aan via diakritische tekens (circumflexen, deelttekens, accenten).

De relatief weinig voorkomende klinkers en tweeklanken in woorden zoals **ba(h)**, **kaêre**, in **laäje**, **braöje**, **snaëje**, **kammërööj**, **kojboj**, **gouje**, **doeëjër**, **bieëje**, **br-i-je**, **z-i-je** en **bleuj** vermelden we slechts.

mispel	pieërlînk	kien(d)sje	rie(ë)	ieëpke	lie(ë)w	bi-jmöske	kni-îjn
bullêtin	tuttër	dûl	zjuupkës	spéksjruu(ë)r	i-îsvuuegêike	huiwaäge	twie(ë)luip
ujl	dujvël	hujjële	karrësèl	bérg	mêrkof	sjërèt	rè.nk
aârbees	speëgël	reisdówf	eîkâörke	pappëgej	trejñ	sjeur	veûr

Klanken met stoottoon en dus met niet-gerekte intonatie zijn: **a, aa, ae, ao, äö, aw, aj, aaj, aej, o, ö, oe, oo, ooj, ów, ou, ouw, i, ie, i-j, in (maspin), u, uu, uj, ij, é, è, ee, ei, ej, e, eu, euj**
^, ^ en **.** geven de sleeptoon aan.

oo: cf. Fr. *ow*
äö: cf. Fr. *œuvre*
ae: cf. Fr. *beige*
aw: cf. Eng. *crowd*

ë: cf. AN *de*
é: cf. AN *streng*
è: cf. Eng. *bed*
ej: cf. MSK *krej*

dalende tweeklanken met partiële è-naslag (met middentoon) zijn: **oe(ë), ie(ë), uu(ë);**
dalende tweeklanken met è-naslag (met sleeptoon) zijn: **oeë, ieë, uuë**

5. VERDUIDELIJING VAN DE KLANKEN OP DE LEESPLANK

In het overzicht van de klanken kozen wij niet voor de klassieke groepering (korte klinkers, lange klinkers, tweeklanken (diftongen)). Evenmin groepeerden wij de spraakklanken naar de plaats waar ze in het strottenhoofd worden voortgebracht en in de mondholte gewijzigd of aangevuld worden.

UITERMATE BELANGRIJK VOOR HET MAASEIKER DIALECT!

Wat wij niet genoeg kunnen benadrukken en herhalen, zoals ook al in de inleiding, is dat het Maaseikers zoals de meeste Limburgse dialecten voor een beperkt deel - het gaat om enkele honderden woorden – een toontaal is en dat het voor het overgrote deel van de woordenschat een drietonig toonstelsel hanteert.

Kenmerkend voor een toontaal is dat er betekenisonderscheidingen tussen gelijke lettergrepen (fonemen) in gemaakt worden door de toonhoogtes. Dat dit verschijnsel zich in de wereld in slechts enkele tientallen van de ca. 6.800 levende hoofdtalen en 41.000 alternatieve taalnamen en dialecten voordoet, maakt het Maaseikers uiteraard bijzonder.

daag (dagen), uitgesproken met stoottoon
daâg (dag; goedendag), uitgesproken met sleeptoon

graaf (gracht), uitgesproken met stoottoon
graâf (graf), uitgesproken met sleeptoon

kal (wig, spie, keg), uitgesproken met stoottoon
kâl (praat, kletspraat), uitgesproken met sleeptoon

kie(ë)re (uithouden; omkeren), uitgesproken met tussentoon
kieëre (vegen), uitgesproken met sleeptoon

moor (wifjeskonijn), uitgesproken met stoottoon
moôr (muur), uitgesproken met sleeptoon

sjoor (onweers-, hagel- of regenbui), uitgesproken met stoottoon
sjoôr (steile oever schoorwal; slagen, rammeling), uitgesproken met sleeptoon

sni-jje (sneeuwen), uitgesproken met stoottoon
sni-ÿje (snijden), uitgesproken met sleeptoon

twie(ë) stein (twee stenen), uitgesproken met stoottoon
‘ne steîn (een steen), uitgesproken met sleeptoon

noe(ë)t (muzieknoot), uitgesproken met tussentoon
noeët (noot (als boomvrucht)); sleeptoon

nów (nieuw), uitgesproken met stoottoon
nôw (nu), uitgesproken met sleeptoon

Minstens even belangrijk is het besef dat we er voor veruit de meeste woorden een drietonig systeem op nahouden, wat niets te maken heeft met de toontaal van hierboven.

stoottoon: baskul, bérf (barbeel), blöts, braom, gallosj (overschoen), gaonsték (wandestok), grëfeer, hóddël (knoeiboel), rök, zwaer

middentoon (tussentoon): bie(ë)s, uu(ë)m, krie(ë)mër, kuu(ë)l, kwaffuu(ë)r, lôwzëkloe(ë)t, mannëkuu(ë)r, mattröe(ë)s, rie(ë)

sleeptoon: bënûl, bloodwoeërs, bôwk, daâk, hô.nd, kö.rf, rè.nk, ri-ÿk, woûf

Welnu, iedereen vindt het evident dat we ons dialect met de juiste toonhoogtes spreken. Even vanzelfsprekend moet het zijn dat we onze klankrijke taal ook correct – en dus met respect voor de juiste toonhoogtes – spellen. Zo is de ‘oe’ in ‘stoet’ helemaal niet dezelfde als de ‘oe(ë)’ in ‘sloe(ë)t (gracht)’, terwijl de ‘oeë’ in ‘sloeët (slot)’ nog weer een andere klank is. En de ‘uu’ in ‘buun (podium)’ is niet dezelfde klank als de ‘uu(ë)’ in ‘luu(ë)tër (zeepsop)’ en de ‘uuë’ in ‘luuëtër (onzin)’.

Wie dit onderscheid in de spelling niet respecteert en er dus een soort eenheidsworst van maakt, geeft overigens zeker geen blijk van enige fierheid over en respect voor zijn rijke en melodieuze Maaslandse taal, ons aller Maaseikers.

5.1 a, â, aa, ââ, ae, ao, aô, äö, aw, âw, aj, aaj, aoj, aej

*a

Als korte klinker in een gesloten lettergreep, uitgesproken met stoottoon

klam han (vochtige, zweterige handen)
basklas (lagere klasse)

*â

Als korte klinker in een gesloten lettergreep, uitgesproken met sleeptoon

ë lânk gëzich (teken van verveling of ongenoegen)

*aa

Als lange kinker in een gesloten lettergreep, uitgesproken met stoottoon

gaam (toonbank)

Als lange klinker in een open lettergreep, uitgesproken met stoottoon

paave (roken; schieten)

*aâ

Als lange klinker, uitgesproken met sleeptoon

paât (meter, doopmoeder, peettante)

***ae**

Als lange klinker zoals in het Franse woord 'air (lucht; melodie)'

waelj (weelde)

***ao**

Als lange klinker zoals in het Engelse woord 'law (wet)'

kaom (schimmel op bier)

***aô**

Als lange klinker, uitgesproken met sleeptoon

frittëkraôme (frietkramen)

***äö**

Als lange klinker zoals in het Franse woord 'soeur (zuster)'

däöl (torenkraai)

***aw**

Als dalende tweeklank met w-naslag

gaws (gans)

***âw**

Als dalende tweeklank met w-naslag, uitgesproken met sleeptoon

kâwf (kalf)

***aj**

Als korte klinker met j-naslag zoals in het Franse woord 'canaille (schurk, loeder)'

baj (trekpaard; flink gebouwde vrouw)

***aaj**

Als dalende tweeklank met j-naslag

vlaaj (taart)

***aoj**

Als dalende tweeklank met j-naslag

zaoj (maagzuur)

***aej**

Als dalende tweeklank met j-naslag

vraej (vrede)

5.2 o, ô, ö, ö., ó, ô., oe, oe(ë), oeë, oe(ë)j, oo, oô, ooj, ou, ouw, oû, ów, ôw

***o**

Als korte klinker zoals in het AN-woord 'bos', uitgesproken met stoottoon

brosj (sierspeld), broche)

***ô**

Als korte klinker, uitgesproken met sleeptoon

môl

***ö**

Als korte klinker zoals in het Duitse 'Kölnisch Wasser (eau de Cologne)'

bös (bus)

***ö.**

Als korte klinker, uitgesproken met sleeptoon

dö.rp (dorp)

***ó**

Als half-gesloten klinker

brók (broedhen)

***ô.**

Als half-gesloten klinker, uitgesproken met sleeptoon

hô.nd (hond)

***oe**

Als lange klinker zoals in het AN-woord 'boek', uitgesproken met stoottoon

koesj (varken; gierigaard)

***oe(ë)**

Als dalende tweeklank met partiële ë-naslag, uitgesproken met tussentoon (middentoon)

toe(ë)g (toog, tapkast)

***oeë**

Als dalende tweeklank met ë-naslag, uitgesproken met sleeptoon

poeër (prei)

***oe(ë)j**

Als dalende tweeklank met j-naslag, uitgesproken met tussentoon (middentoon)

toe(ë)j (feeks)

***oo**

Als lange klinker in een gesloten lettergreep, uitgesproken met stoottoon

hoon (kip)

Als lange klinker in een open lettergreep, uitgesproken met stoottoon

bookëkas (boekenkast)

***oô**

Als lange klinker, uitgesproken met sleeptoon

boôr (boer)

***ooj**

Als dalende tweeklank met j-naslag

rooj (gordijnroede; iets meer dan 14 m² (als oppervlaktemaat))

***ou**

Als tweeklank zoals in het AN-woord 'ouder', uitgesproken met stoottoon

roum (room)

***ouw**

Als dalende tweeklank met w-naslag

trouw (huwelijk)

***oû**

Als tweeklank, uitgesproken met sleeptoon

doûf (doof); bij gebruik als bn. vóór een onzijdig substantief en ook bij adverbiaal en predicatief gebruik; in andere gevallen met stoottoon en geschreven als 'douf' (zonder hoedje).

***ów**

Als dalende tweeklank met w-naslag

ków (koe)

***ôw**

Als dalende tweeklank met w-naslag, uitgesproken met sleeptoon

môws (muis)

5.3 i, î, ie, ie(ë), ieë, ie(ë)w, i-j, i-î, in

***i**

Als korte klinker zoals in het AN-woord 'lip', uitgesproken met stoottoon

smik (zweep)

***î**

Als korte klinker in een gesloten lettergreep, uitgesproken met sleeptoon

pîn (pin; puntig uiteinde; spijker; penis; vrek)

***ie**

Als lange klinker zoals in het AN-woord 'vlieg', uitgesproken met stoottoon

kiet (quitte)

***ie(ë)**

Als dalende tweeklank met partiële ë-naslag, uitgesproken met tussentoon (middentoon)

bie(ë)r (mannetjesvarken, beer)

***ieë**

Als dalende tweeklank met ë-naslag, uitgesproken met sleeptoon

bieëk (beek)

***ie(ë)w**

Als dalende tweeklank met w-naslag, uitgesproken met tussentoon (middentoon)

lie(ë)w (leeuw)

***i-j**

Als tweeklank, uitgesproken met stoottoon

bi-js (regen-, sneeuw- of hagelbui; scherpe, koude noordenwind)

***i-î**

Als dalende tweeklank, uitgesproken met sleeptoon

kni-în (konijn)

***in**

Als lange klinker in een aantal aan het Frans ontleende woorden; is een andere klank dan de 'ae' in 'waelj'.

kalpin (Fr. calepin; notitieboekje)

5.4 u, û, uu, uu(ë), uuë, ui, uî, uj, uî, uîj

***u**

Als korte klinker in een gesloten lettergreep zoals in het AN-woord 'put', uitgespr. met stoottoon

un (ajuin, ui)

***û**

Als korte klinker in een gesloten lettergreep, uitgesproken met sleeptoon

dûl (duizelig, draaierig)

***uu**

Als lange klinker in een gesloten lettergreep zoals in het AN-woord 'uur', uitgespr. met stoottoon

buun (bühne, toneel)

Als lange klinker in een open lettergreep, uitgesproken met stoottoon

rëvuu (revue)

***uu(ë)**

Als dalende tweeklank met partiële ë-naslag, uitgesproken met tussentoon (middentoon)

sjruu(ë)r (kleermaker)

***uuë**

Als dalende tweeklank met ë-naslag, uitgesproken met sleeptoon

zuuëg (zeug)

***ui**

Als tweeklank zoals in het AN-woord 'druif', uitgesproken met stoottoon

buim (bomen)

***uî**

Als tweeklank, uitgesproken met sleeptoon

twie(ë)luîp (tweeloop)

***uj**

Als dalende tweeklank met j-naslag

ujl (uil)

***uĵ**

Als dalende tweeklank met j-naslag, uitgesproken met sleeptoon

duĵvël (duivel)

***ujj**

Als dalende tweeklank met j-naslag, uitgesproken met sleeptoon

huĵjële (luieren, zalig nietsdoen)

5.5 ë, é, ê, è, è., ee, eê, ei, eî, ej, eĵ, eu, eû

***ë**

Als korte klinker die een stomme (toonloze, onbetoonde) ‘e’ – ook sjwa genoemd – aangeeft, uitgesproken met stoottoon.

bëkal (bokaal)

bëljot (warmwaterzak)

gëpräseerd (gehaast)

mëtjee (beroep)

Let op!

Met de puntjes – de benamingen ‘deelteken’, trema en ‘umlautsteken’ zijn hier onjuist – verloopt het lezen beduidend makkelijker; zo leert ons een onderzoekje waaraan zowel Maaslanders als enkele buitenlanders deelnamen. Ook Maaseikenaren die een aantal van deze nochtans typische Maaseiker woorden niet altijd kennen, lezen ze zonder puntjes haast alle foutief.

Uitz. Op een sjwa aan het einde van een woord schrijven we geen puntjes.

de

kómplëmè.nte (aanstellerij; woorden van lof; groeten)

loetëre (uit otterbont)

géskénke (gistkannetje)

*é

Als korte klinker die een open 'e' aangeeft in één- of meerlettergrepige woorden zoals in de AN-woorden 'pet' en 'stemtest', uitgesproken met stoottoon

dérm (darmen)
gés (gist)
métselaer (metselaar)

Let op!

Staat (staan) er in een niet samengesteld woord buiten een open 'é' ook één of meerdere sjwa's, dan laten we op die sjwa(s) de puntjes achterwege. Een eenvoudige conventie die het schrijven van puntjes tot een minimum herleidt en die inhoudt dat we die 'e's (waar geen puntjes opstaan) dof uitspreken.

kéddele (versleten fiets of kleding)
mejëng (middel)
rezjeméng (aframmelen)

Maar: ëwég, ëfék (omwille van de leesbaarheid)

Let op!

-In samenstellingen waarin in één of elk van de samenstellende delen een als 'é' geschreven open 'e' voorkomt, geldt voor elk van de delen van de samenstelling de gewone regel.

snie(ë)ménkes (sneeuwmannetjes)
pénnelékker (kantoorbediende)

-In afleidingen geldt voor het grondwoord (stamwoord, wortel) en het voor- of achtervoegsel de gewone regel zoals hierboven.

kéddelechtig (lijkend op een versleten fiets of kledingstuk)
pénsjenaatéchtig (lijkend op een internaat)

*è

Als korte klinker zoals in het Engelse 'bed' of het Franse 'mais', uitgesproken met stoottoon

bavèt (slabbetje, morsdoekje)
fienès (fijnheid, detail, finesse)
kolmëjèn (Rijksmiddelbare School)
trottënèt (autoped)

*ê

Als open 'e', uitgesproken met sleeptoon

Dên kóm iech. ('Dên' (dan) als bijwoord)
Di-j paer is hêl. (Die peer is hard.)

*è.

Als halfopen 'e', uitgesproken met sleeptoon

bookësvè.nk (gewone vink, boekvink)

re.nk (ring)

*ee

Als lange klinker in een gesloten lettergreep zoals in het AN-woord 'beest', uitgespr. met stoottoon

beer (bier)

Als lange klinker in een open lettergreep, uitgesproken met stoottoon

keezinge (verkiezingen)

*eê

Als lange klinker, uitgesproken met sleeptoon

speegël (spiegel)

*ei

Als dalende tweeklank met j-neerslag

zjelei

*eî

Als dalende tweeklank, uitgesproken met sleeptoon

sjeif (scheef)

*ej

Als dalende tweeklank met j-naslag

tej (taai)

*eĵ

Als dalende tweeklank met j-naslag, uitgesproken met sleeptoon

trejn (trein)

*eu

Als lange klinker zoals in het AN-woord 'kleur', uitgesproken met stoottoon

sjeur (schuur)

*eû

Als lange klinker, uitgesproken met sleeptoon

veûr (vuur)

5.6 'aw (âw)' en 'ou (oû)'

- We schrijven 'aw (âw)' als het eerste element 'aa-kleurig' is.

awwërs (ouders; stoottoon)

zâwt (zout; sleeptoon)

- We schrijven 'ou (oû)' als het eerste element 'oo-kleurig' is.

ouglap (ooglap; stoottoon)

boûm (boom; sleeptoon)

5.7 'ei', 'i-j' en 'ej'

- De AN-klank 'ij' schrijven we in het Maaseikers meestal als 'i-j' (stoottoon) of 'i-j' (sleeptoon).

vi-ijl (stoottoon)

kni-ijp, i-ijzër (sleeptoon)

- De AN-klank 'ei' schrijven we in het Maaseikers eveneens als 'ei' (stoottoon) of 'ei' (sleeptoon).

einsëlgénger (iemand die bij voorkeur individueel handelt, solist; stoottoon)

eïkäärke (eekhoortje; sleeptoon)

5.8 Verdubbeling van 'j' en 'w' in 'ej' en 'aw'

In meerlettergrepige woorden met de tweeklank 'ej' of 'aw' verdubbelen we de 'j' en de 'w'.

nejjërse (naaister)

awwërwëts (ouderwets)

5.9 'eî' en 'uî' aan het einde van een woord

Deze met sleeptoon uitgesproken tweeklanken krijgen aan het einde van een woord geen 'j'.

paoseî (paasei)

luî (lui)

6. CONSONANTENSTELSEL

De medeklinkers en combinaties van medeklinkers die in het Maaseiker dialect overeenkomen met die in het AN, zijn: **b, ch, d, dj, f, g, h, j, k, l, lj, m, n, nj, ng, nk, p, r, s, sj, sch, t, v, w, z.**

6.1 In meerlettergrepige woorden verdubbelen we de medeklinker na een kort uitgesproken klinker.

dirrajjäär (versnellingsapparaat, derailleur)
kappoo (motorkap)
klozzuul (clausule)
pollëtikkër (politicus)
rikklammeere (reclameren)

uitz. Geen dubbele medeklinker na een sjwa

avvëkaot (advocaat)
kappësôwn (toom)
rammëseere (bijeerapen)

6.2 De 'h' spreken we aan het begin van een woord vaak niet uit. Bij het spellen zetten we ze tussen haakjes voor de herkenbaarheid van het woord, bv. (h)eivërs (naar huis, huiswaarts).

uitz. We schrijven de 'h' wel als er verwarring mogelijk is én als we ze duidelijk horen.

äörtsje (oortje, cent, oud koperen geldstukje; Mnl. o(o)rt, ord)
häörtsje (rond taartrooster; vroeg-Nieuwnederlands hurde, D (Rijnl.) Hurde)
heivè.nk (kneu, hennepvink), hël (hel; in het christendom), hêl (luid, hard)

6.3 Substantieven die in het enkelvoud op een stemloze 'k' eindigen, krijgen in het meervoud in een aantal gevallen de stemhebbende 'gk', die we uitspreken zoals in het Franse 'guerre'.

bak (big) – bagke
brök (brug) – brögke
hèk (haag) – hëgke

uitz. Soms komt 'gk' midden in een woord voor.

fégkel (versleten kledingstuk)
hëgkeweef (ongehuwde moeder)
mögkëpis (lichte regen)

6.4 De Maaseiker medeklinkercombinatie 'zj' komt in het AN niet voor; uitspreken zoals in het Franse woord 'gentil'.

zjënânt (beschamend; Fr. gênant)
zjëwie(ë)l (juweel; Hd. Juwel)
zjuupao (onderjurk; Fr. jupon)

6.5 De 'c' uit het Latijnse alfabet wordt in het Maaseikers uitgesproken en geschreven als 'k' of 's'.

De 'c' die we als 'k' uitspreken, schrijven we ook als 'k'.

kabao (caban)
këdoo (cadeau)
kónzaer (concert)

De 'c' die we als 's' uitspreken, schrijven we ook als 's'.

sëntuu(ë)r (ceintuur)
sëtrówn (citroen)
si-ÿffër (cijfer)

6.6 De verbindings-n schrijven we en spreken we uit

-als hiaatvulling na adjectieven die eindigen op een sjwa, als het volgende woord een mannelijk zelfstandig naamwoord is dat begint met een klinker of een tweeklank.

m'nën awwën ottoo, 'nën dikkën ossëkop, 'nën dikkën eïk

-na substantieven die eindigen op een sjwa als het volgende woord met een klinker of een tweeklank begint.

de lè.njën oppe Mêrt, de koeëlën ô.ngër de basj, de zjattën aâfwasse, de këttingën oeëli-j(j)e

-na de lidwoorden 'de' en 'eine' als het volgende woord een mannelijk zelfstandig naamwoord is dat met een d, t, of h begint.

d'n dirrëktäör, d'n tillëvi-ÿzie, d'n hood, einën dikkook, einën treÿn, einen hôwsdook

-na adjectieven die eindigen op een sjwa als het volgende woord een mannelijk zelfstandig naamwoord is dat met een d, t, of h begint.

d'n awwën doktoeër, de wollën trikkoo, de gëvie(ë)rlikkën hartattak

-na de bezittelijke voornaamwoorden mi-ÿne, di-ÿne, zi-ÿne, häöre, oôze, eûre, hunnë én na het vragend voornaamwoord wêlke als het volgend woord een mannelijk zelfstandig naamwoord is dat met een d, t of h begint.

di-ÿnën drëswaâr, , eûrën tuf, hunnën tôwn, wêlken hóngërli-ÿjër

-in een aantal vaste woordcombinaties

goojën daâg, in goojën doôn

6.7 Vreemde woorden en technische termen schrijven we eveneens fonetisch. Doen we dat niet, dan is in 97 procent van onze woordenschat onze dialectspelling niet van toepassing.

bwaddëvètès (Fr. boîte de vitesses, versnellingsbak)

deupjès (deux-pièces)
kammaombaer (camembert)
koodèsil (codicil)
krwassaos (croissants)
vies plattienees (Fr. vis plattinées, contactpunten)
vilbrëkin (Fr. vilebrequin, krukas)

6.8 In een aantal woorden waarin we de ‘h’ en de ‘j’ midden in een woord nauwelijks horen, schrijven we deze letters – omwille van de herkenbaarheid van het woord – tussen haakjes.

boeëtër(h)am
raâdie(j)oo

6.9 In tegenstelling tot in het Standaardnederlands schrijven we in voltooide deelwoorden die het prefix ‘gë’ krijgen een deelteken op de sjwa; dit vooral omdat op de daarop volgende letter(s) vaak al een woordteken staat.

gëi-jzëld
gëinspëkteerd
gëô.nwaerd

6.10 Na een stemloze medeklinker en na de stemloos uitgesproken ‘g’ spreken we de ‘t’ niet uit. Bijgevolg schrijven we ze dan ook niet, wat we ‘t-apocope’ noemen.

ch: gëstich, gich, hae lach, sléch
f: bëdreuf, hae guu(ë)f, vërdóf, vërleef
g: aâfgëvaeg, aangëlag, bëzörg, hae zuig
k: hae drûnk, hae kik, hae roûk, hae zunk
p: bëdô.mp, hae kûmp, vërsnup,
s: gëmöts, gërös, hörfs

6.11 De eind-n (na een sjwa) spreken we niet uit en schrijven we evenmin als het volgende woord met een medeklinker – met uitzondering van de ‘d’, ‘t’ en ‘h’ (zie 6.12) – begint, wat we ‘n-apocope’ noemen.

aomërte zaeve (dovekool zeven)
waolbieëre plökke (bosbessen plukken)

6.12 De eind-n (na een sjwa) spreken we wel uit en schrijven we ook als het volgende woord een mannelijk zelfstandig naamwoord is dat met een klinker of met ‘d’, ‘t’ of ‘h’ begint.

de langën aanluûp
‘nën toffën aôvënd (een leuke avond)
de lô.mpën uu(ë)m (de domme sufferd)
‘nën dikkën diksjënaer

'ne lékkeren trappis
'nën awwën hèngs

6.13 Sandhi

Sandhi is de (gedeeltelijke) gelijkwording van eind- en beginklank van opeenvolgende woorden of delen van een samenstelling. In het Maaseikers kennen we, in tegenstelling tot het AN, een **progressieve assimilatie**, wat betekent dat een medeklinker een volgende klank zo beïnvloedt dat die stemloos wordt of assimileert. (uitz.: zie 6.13.3)

6.13.1 In de spelling laten we deze *assimilatie* evenwel *buiten beschouwing* omwille van de *herkenbaarheid*, wat het geval is:

-als we een stemhebbende medeklinker na een stemloze *p, t, k, f, s, ch* stemloos uitspreken.

uitspreken

De vërslits **t'**nën ottoo.
Hèt **ch**ëbô.nt is fërslicëete.
lech bli-**jf** tao.
lech pak **t**ét.
lech lach **ta**omèt.
lech zèt **te** zjat **op te** kas.
Wi-j kû**mp** tae?

schrijven

De vërslits **d'**nën ottoo.
Hèt **g**ëbô.nt is vërslicëete.
lech bli-**df** dao.
lech pak **d**ét.
lech lach **da**omèt.
lech zèt **de** zjat **op de** kas.
Wi-j kû**mp** dae?

- als we een stemloze medeklinker (*p, t, k, f, s, ch*) vóór een klinker of tweeklank stemhebbend uitspreken.

uitspreken

Dét koeë**gk** Ella noe(ë)ts.
Dét waâz **ie**ch neêt van plan.
E leev **aâ**pëkuuëtëlke.
Lag **ins**.
Waât e bédô.**mb** attëljeeke.
Zoe(ë) ein astrâ**nd** aestërke!

schrijven

Dét koeë**k** Ella noe(ë)ts.
Dét waâs **ie**ch neêt van plan.
E leef **aâ**pëkuuëtëlke.
Lach **ins**.
Waât e bédô.**mp** attëljeeke.
Zoe(ë) ein astrâ**nt** aestërke!

6.13.2 We geven de *assimilatie* in de spelling *wel* aan:

-als de 2de persoon enkelvoud van het persoonlijk voornaamwoord 'de' of 'diech' volgt op een persoonsvorm die op een stemloze medeklinker eindigt.

Geîs-**te** mèt (h)eivërs? (Ga je mee naar huis?)
Kû**mps-tie**ch mö.rgën oûch?

-als de 2de persoon enkelvoud van het persoonlijk voornaamwoord 'de' of 'diech' volgt op een voegwoord of op een ander verbindend woord, eindigend op een stemloze medeklinker.

Dés-**tie**ch dét wîls, weît iech âl lang.
De duîs of wè.nts-**te** gëli-**jk** höbs. ('s' in 'wè.nts' is verbindings-s)

És-te wîls, kóm iech.

Iech zeen wi-js-tiech dét duîs. ('s' in 'wi-js' is verbindings-s)

-in versteende samenstellingen

Obbins vie(ë)l m'ne frang.

Zuîg éstebleef ie(ë)rlik. (2de pers. enk. 'de ' wordt 'te'.)

-in pronominale adverbia (voornaamwoordelijke bijwoorden) na een stemloze medeklinker

dëraâf (draâf)	Kóm ins traâf .
dëraan (draan)	Diech bès traan .
dërachtër (drachtër)	Nôw bè.n iech eindèlik trachtër .
dërbi-î	Miemie waâs tërbi-î .
dërboeëve	Z'ne naam stuît tërboeëve .
dërboeëvënop	Miet kûmp tërboeëvënop .
dërdoe(ë)rhieër	Frâns is tërdoe(ë)rhieër , doe(ë)r d'n ie(ë)lénj.
dërdoeër	Zjaen kûmp tërdoeër .
dërîn (drîn)	De rè.nk zit tërîn (trîn) .
dërlangs	Dów hêt mêr in de bös tërlangs .
dërmèt	Lara bëmeujt zich tërmèt .
dërnao	Dét kûmp tërnao . Iech kaêk (kieëk) tërnao (ernaar).
dërnaotów	Iech kóm lichèlik tërnaotów .
dërô.ngër (drô.ngër)	Hêt mujske zit trô.ngër .
dërô.ngërdoeër (drô.ngërdoeër)	Gânk trô.ngërdoeër .
dërô.ngërîn (drô.ngërîn)	De kat zit trô.ngërîn .
dërô.ngërop (drô.ngërop)	D'n ôwtlèk stuît trô.ngërop .
dërô.ngërôwt (drô.ngërôwt)	D'ne slup kûmp trô.ngërôwt .
dëróm (dróm)	Nôw geî(t) hêt tróm . E pékske mèt e lè.ntsîj tróm .
dërómhieër (drómhieër)	De drejs trómhieër .
dërop (drop)	Zits tiech trop?
dëropaâf (dropaâf)	Loûp tropaâf .
dëropaan (dropaan)	Tón kwoe(ë)m hêt tropaan .
dëropôwt (dropôwt)	Hae waas tropôwt .
dërôwt (drôwt)	Kûmps-te voeërt trôwt?
dërrô.nd	Waât zit tërrô.nd?
dërtieëge	Eva kos tërtieëge .
dërtieëgënaan	Fits neêt tërtieëgënaan .
dërtieëgënin	Gânk toch neêt tërtieëgënin .
dërtieëgënop	Fleur kik tërtieëgënop .
dërtössënôwt	We zeên ins tërtössënôwt .
dëruuëvër (druuëvër)	Hêt löp eetskës truuëvër .
dëruuëvërhieër (druuëvërhieër)	De Maas geît truuëvërhieër , uuëvër hêt meûrke.
dërvanaâf	Iech kóm zjus tërvanaâf .
dërvandoeër	Mien ging rap tërvandoeër .
dërvanlangs	De baas goe(ë)f miech tërvanlangs .
dërvuuër	De stuîs slé ch tërvuuër .

6.13.3 De stemloze eindmedeklinker van de stam en eveneens de andere eventueel daaraan voorafgaande stemloze medeklinker(s) wordt (worden) in zwakke werkwoorden die in de o.v.t. op ‘-de’ eindigen, stemhebbend uitgesproken maar stemloos geschreven omwille van de herkenbaarheid. Hier spreken we dan ook van regressieve assimilatie, een uitzondering op de algemene regel (zie 6.13)

<i>uitspreken</i>	<i>schrijven</i>
Lëwi-j jówdaz de miech.	Lëwi-j jówdas de miech.
Zjang poeë dde ieërpële.	Zjang poeët de ieërpële.
Baer kwadz jde mêr gét.	Baer kwats jde mêr gét.
De sjoôn wadz jde .	De sjoôn wats jde .

Let op!

Dezelfde regel geldt ook voor de oude o.v.t.-vormen van ‘roope’ en ‘sloape’.

<i>uitspreken</i>	<i>schrijven</i>
Wi-j d’n dujvël slie(ë) bde	Wi-j (toen) d’n dujvël slie(ë) pde (slie(ë)p, sloe(ë)p)
Zjang reub de miech.	Zjang reup de (rie(ë)p) miech.

7 SPELLING VAN DE WERKWOORDSUITGANGEN

7.1 Zwakke of regelmatige werkwoorden

7.1.1 Onvoltooid tegenwoordige tijd

1ste pers. enk. = stam	iech lémmenteer
2de pers. enk. = stam + s	de, diech lémmenteers
	gieë (<i>beleefdheidsvorm = stam + t</i>) lémmenteert
3de pers. enk. = stam + t	hae, ze, hêt lémmenteert
1ste pers. mv. = stam + e	wieë lémmenteere
2de pers. mv. = stam + t	gieë lémmenteert
3de pers. mv. = stam + e	ze lémmenteere

Let op!

Eindigt de stam op een stemloze medeklinker (k, f, s, ch, p), op ‘sj’ of op een ‘g’, dan valt de uitgang ‘t’ wegens de typisch Maaslandse ‘apocope’ in de 3de pers. enk. weg.

ch	Hae lach zich ’n oug ôwt.
f	Hae slóf doeër ’t hôws.
k	Hae roûk wi-j ’nën Tûrk.
p	Hae stop mèt kni-jze.
s	Hae pis zich tærtössënôwt.
sj	Hae lótsj op z’nën dówm.
g	Hae huu(ë)g (hogen op een bod) op de bôwgrô.nd.

7.1.2 Onvoltooid verleden tijd

De 1ste en 3de pers. enkelvoud én 1ste, 2de en 3de pers. meervoud krijgen altijd de uitgang -de. De 2de pers. enk. van de vertrouwelijksvorm 'de' of 'diech' krijgt de uitgang -dës.

Iech sjëmik**de** de gazzao.
Diech sti-jfsëld**dës** d'n hûmme.
Hae blaâjêr**de** mi-jn stómmëteît ôwt (Hij maakte mijn domheid wereldkundig.)
Wieë bô.nk**de** tieëge de duuër.
Gieë kloë(ë)t**de** miech trök.
Ze trakteer**de** miech op 'n dröpke.

7.1.3 Voltooid deelwoord

Het voltooid deelwoord van een niet-samengesteld en niet-afgeleid werkwoord begint met het prefix gë-.

gë-i-îzëld, gëplök, gëörf

7.1.3.1 gë- + o.t.t.-stam op stemhebbende medeklinker + d

Diech höbs weer good gëpûmpëld.
Hae haef zich gëspoojd.
Wieë zeên (h)eîvërs gëwagkëld.
Gieë höbt uch gëzjéneerd.

7.1.3.2 gë- + o.t.t.-stam op stemloze medeklinker; de uitgang 't' valt in uitspraak en spelling weg wegens de Maaslandse en deels Limburgse apocope.

De höbs te vâöl gëzaânik.
De kënjer höbbe gëtémpie(ë)s.
Hae haef 'ne kni-îjn gëstruûp.

7.1.3.3 gë- + o.t.t.-stam + e

Iech höb hie(ë)l hël gëroope.
Iech höb sléch gëslaope.
We höbbën ins good gëlache.

7.1.3.4 Eindigt de o.t.t.-stam op een 'd' of 't', dan voegen we geen 'd' of 't' toe.

Iech höb h'm wakkër gësjöd.
Ze höbbe de moôr gëwit.

7.1.3.5 Eindigt de stam op een stemhebbende 'm', dan voegen we in een aantal gevallen geen 'd' maar een 'p' toe.

Hae is (h)eîvërs gëvlamp.
Ze haef zich gëkömp.

Let op!

Het voltooid deelwoord van een afgeleid werkwoord krijgt geen prefix -gë; bēgint zo'n werkwoord met een voorzetsel, dan schrijven we 'gë' na dat voorzetsel.

vērnuuëk, bēfôwmēld, bēfrûmsēld, aāfgēmaord, opgēdrejd

7.1.4 Bijvoeglijk gebruikt voltooid deelwoord

Het bijvoeglijk gebruikt voltooid deelw. eindigt altijd op -de of -te + een verbindings -n als het erop volgende woord een mannelijk of vrouwelijk zelfstandig naamwoord is.

de gēsjo.ngēlde kaârt(e)
de gēwitte moôr
de ingēvètte fitsëkètting
d'n aāfgēlaotën oeëlie.

7.1.5 Imperatief of gebiedende wijs

De imperatief wordt in de enkelvoudsvorm uitgedrukt door de stam van het werkwoord.

Kóm mêt bènne, jóng.
Wâwwël neêt zoe(ë)väöl, lillikke môwljaanës.

In de meervoudsvorm en de beleefdheidsvorm voegen we een 't' toe aan de stam.

Drè.nkt ins ôwt, minse!
Voort de kattën ins, kënjër.

Drejt uch ins e butsjë nao lè.nks, mēnie(ë)r.
Sjujft gét op, mēdam.

7.2 Sterke en onregelmatige werkwoorden

7.2.1 De sterke werkwoorden omvatten een aantal klassen met op elk van die klassen een aantal uitzonderingen. Dit chapter is dermate specialistisch dat wij u willen verwijzen naar de lijst met hoofdtijden hierna, waarbij u ook de o.t.t. en o.v.t.-vervoegingen – althans voor zover relevant – aantreft.

**STERKE EN ONREGELMATIGE WERKWOORDEN
EN WERKWOORDEN MET VERANDERING VAN
STAMKLINKER IN DE 2DE EN 3DE PERS. ENK. VAN DE o.t.t.
Deze lijst is niet exhaustief.**

INFIN.	o.t.t. enk. iech mv. wieë	diech gieë	hae, zi-ĵ, hêt ze	v.d.
----- o.v.t.				
bëdö.rve	bëdörf bëdö.rve ----- bëdörf bëdö.rve	bëdörfs bëdörft ----- bëdörfs bëdörft	bëdörf bëdö.rve ----- bëdörf bëdö.rve	bëdö.rve
bëdreege	bëdreeg bëdreege ----- bëdroe(ë)g bëdroeëge	bëdrujgs bëdreegt ----- bëdroe(ë)gs bëdroe(ë)gt	bëdrujg bëdreege ----- bëdroe(ë)g bëdroeëge	bëdroeëge
beeje	beej beeje ----- boe(ë)j boeëje	buu(ë)js beejt ----- boe(ë)js boe(ë)jt	buu(ë)jt beeje ----- boe(ë)j boeëje	gëboeëje
bëginne	bëgin bëginne ----- bëgos bëgoste	bëgins bëgint ----- bëgos bëgost	bëgint bëginne ----- bëgos bëgoste	bëgos
bëgri-ĵpe	bëgri-ĵp bëgri-ĵpe ----- bëgraêp/bëgrieëp bëgraêpe/bëgrieëpe	bëgrips bëgri-ĵpt ----- bëgraêps/bëgrieëps bëgraêpt/bëgrieëpt	bëgrip bëgri-ĵpe ----- bëgraêp/bëgrieëp bëgraêpe/bëgrieëpe	bëgrieëpe
bè.nge	bèng bè.nge ----- bóng bô.nge	bungs bèngt ----- bóngs bóngt	bunk bè.nge ----- bóng bô.nge	gëbô.nge
bieëje	baej bieëje ----- baejde baejde	baejs baejt ----- baejdës baejde	baejt bieëje ----- baejde baejde	gëbaejd
bi-ĵte	bi-ĵt bi-ĵte ----- baêt/bieët baête/bieëte	bits bi-ĵt ----- baêts/bieëts baêt/bieët	bit bi-ĵte ----- baêt/bieët baête/bieëte	gëbieëte

bieërste	bieërs bieërste ----- bieërsde bieërsde	bieërs bieërst ----- bieërsdës bieërsde	bieërs bieërste ----- bieërsde bieërsde	gëboeërste
bli-ÿve	bli-ÿf bli-ÿve ----- blaef blaêve	bli-ÿfs bli-ÿft ----- blaefs blaeft	bli-ÿf bli-ÿve ----- blaef blaêve	gëblieëve
blînke	blînk blînke ----- blô.nk blô.nke	blînks blînkt ----- blô.nks blô.nkt	blînk blînke ----- blô.nk blô.nke	gëblô.nke
bloeëze	blaos bloeëze ----- bloe(ë)s bloeëze	bluu(ë)s blaost ----- bloe(ë)s bloe(ë)st	bluu(ë)s bloeëze ----- bloe(ë)s bloeëze	gëbloeëze
brè.nge	brèng brè.nge ----- brach brachte	brungs brèngt ----- brachs bracht	brunk brè.nge ----- brach brachte	gëbrach
brieëke	brieëk brieëke ----- broe(ë)k broeëke	briks brieëkt ----- broe(ë)ks broe(ë)kt	brik brieëke ----- broe(ë)k broeëke	gëbroeëke
broeëje	braoj broeëje ----- braojde braojde	braojs braojt ----- braojdës braojde	braojt broeëje ----- braojde braojde	gëbroeëje
bujge	bujg bujge ----- boe(ë)g boeëge	bujgs bujgt ----- boe(ë)gs boe(ë)gt	bujg bujge ----- boe(ë)g boeëge	gëboeëge
doûge	doûg doûge ----- doch dochte	doûgs doûgt ----- dochs docht	doûg doûge ----- doch dochte	gëdoch
dè.nke	dè.nk dè.nke ----- dach dachte	dè.nks dè.nkt ----- dachs dacht	dè.nk dè.nke ----- dach dachte	gëdach

doôn	doon doôn ----- doe(ë)g/die(ë)g doeëge/dieëge	duûs doot ----- doe(ë)gs/die(ë)gs doe(ë)gt/die(ë)gt	duît doôn ----- doe(ë)g/die(ë)g doeëge/dieëge	gëdoeën
dö.rve	dörf dö.rve ----- dörfde dörfde	dörfs dörft ----- dörfdës dörfde	dörf dö.rve ----- dörfde dörfde	gëdörf
draâge	draâg draâge ----- droe(ë)g droeëge	druu(ë)gs draagt ----- droe(ë)gs droe(ë)gt	druu(ë)g draâge ----- droe(ë)g droeëge	gëdraâge
drè.nke	drè.nk drè.nke ----- drô.nk drô.nke	drûnks drè.nkt ----- drô.nks drô.nkt	drûnk drè.nke ----- drô.nk drô.nke	gëdrô.nke
dri-ÿve	dri-ÿf dri-ÿve ----- draef draëve	dri-ÿfs dri-ÿft ----- draefs draeft	dri-ÿf dri-ÿve ----- draef draëve	gëdrieëve
duÿke	duÿk duÿke ----- doeëk doeëke	duÿks duÿkt ----- doeëks doeëkt	duÿk duÿke ----- doeëk doeëke	gëdoeëke
dwè.nge	dwèng dwè.nge ----- dwóng dwô.nge	dwungs dwèngt ----- dwóngs dwóngt	dwunk dwè.nge ----- dwóng dwô.nge	gëdwô.nge
fluîte	fluît fluîte ----- floeët floeëte	flöts flöt ----- floeëts floeët	flöt fluîte ----- floeët floeëte	gëfloeëte
geete	geet geete ----- goeët goeëte	guts geet ----- goeëts goeët	gut geete ----- goeët goeëte	gëgoeëte
gëli-ÿke	gëli-ÿk gëli-ÿke ----- gëlaêk/gëlieëk gëlaêke/gëlieëke	gëli-ÿks gëli-ÿkt ----- gëlaêks/gëlieëks gëlaêkt/gëlieëkt	gëli-ÿk gëli-ÿke ----- gëlaêk/gëlieëk gëlaêke/gëlieëke	gëlieëke

gëneete	gëneet gëneete ----- gënoeët gënoeëte	gëneets gëneet ----- gënoeëts gënoeët	gëneet gëneete ----- gënoeët gënoeëte	gënoeëte
gënieëze	gënaes gënieëze ----- gënoe(ë)s gënoeëze	gënuu(ë)s gënaest ----- gënoe(ë)s gënoe(ë)st	gënuu(ë)s gënieëze ----- gënoe(ë)s gënoeëze	gënieëze
gieëve	gaef gieëve ----- goe(ë)f goeëve	guu(ë)fs gaeft ----- goe(ë)fs goe(ë)ft	guu(ë)f gieëve ----- goe(ë)f goeëve	gëgieëve
goeën	gaon goeën ----- ging gînge	geïs gaot ----- gings gingt	geît goeën ----- ging gînge	gëgânge
graâve	graâf graâve ----- groe(ë)f groeëve	gruu(ë)fs graaft ----- groe(ë)fs groe(ë)ft	gruu(ë)f graâve ----- groe(ë)f groeëve	gëgraâve
hânge	hang hânge ----- hóng hô.nge	hings/hungs hangt ----- hóngs hóngt	hink/hunk hânge ----- hóng hô.nge	gëhânge
hâwte (houden)	hâwt hâwte ----- hoe(ë)l hoeële	hils hawt ----- hoe(ë)ls hoe(ë)lt	hilt hâwte ----- hoe(ë)l hoeële	gëhâwte
heïte	heît heïte ----- hètde/hoe(ë)t hètde/hoeëte	hèts heît ----- hètdës/hoe(ë)ts hètde/hoe(ë)t	hèt heïte ----- hètde/hoe(ë)t hètde/hoeëte	gëheïte
hêlpe	hêlp hêlpe ----- hô.lp hô.lpe	hûlps hêlpt ----- hô.lps hô.lpt	hûlp hêlpe ----- hô.lp hô.lpe	gëhô.lpe
höbbbe	höbb höbbbe ----- haw hâwwe	höbs höbt ----- haws hawt	haef/haet höbbbe ----- haw hâwwe	gëhad/gad

ieëte	leët ieëte ----- oe(ë)t oeëte	its ieët ----- oe(ë)ts oe(ë)t	it ieëte ----- oe(ë)t oeëte	g(ë)ieëte/ gieëte
jaâge	jaag jaâge ----- joe(ë)g joeëge	juu(ë)gs jaagt ----- joe(ë)gs joe(ë)gt	juu(ë)g jaâge ----- joe(ë)g joeëge	gëjaag
keeze	kees keeze ----- koe(ë)s koeëze	kuu(ë)s keest ----- koe(ë)s koe(ë)st	kuu(ë)s keeze ----- koe(ë)s koeëze	gëkoeëze
ki-jke	ki-jk ki-jke ----- kaêk/kieëk kaêke/kieëke	kiks ki-jkt ----- kaêks/kieëks kaêkt/kieëkt	kik ki-jke ----- kaêk/kieëk kaêke/kieëke	gëkieëke
kleeve	kleef kleeve ----- kloe(ë)f/kleefde kloeëve/kleefde	kleefs kleeft ----- kloe(ë)fs/kleefdës kloe(ë)ft/kleefde	kleef kleeve ----- kloe(ë)f/kleefde kloeëve/kleefde	gëkloeëve
klînke	klînk klînke ----- klô.nk klô.nke	klîns klînt ----- klô.nks klô.nkt	klînk klînke ----- klô.nk klô.nke	gëklô.nke
klômme	klôm klômme ----- klóm klómme	klums klömt ----- klóms klómt	klump klômme ----- klóm klómme	gëklómme
kni-jpe	kni-jp kni-jpe ----- knaêp knaêpe	knips kni-jpt ----- knaêps knaêpt	knip kni-jpe ----- knaêp knaêpe	gëknieëpe
kô.mme	kóm kô.mme ----- kwoe(ë)m kwoeëme	kûmps kómt ----- kwoe(ë)ms kwoe(ë)mt	kûmp kô.mme ----- kwoe(ë)m kwoeëme	gëkô.mme
kónne	kân kónne ----- kos koste	kóns kónt ----- kos kost	kan kónne ----- kos koste	gëkos

koûpe	koûp koûpe ----- koch kochte	köps koûpt ----- kochs kochte	köp koûpe ----- koch kochte	gëkoch
kri-ÿge	kri-jg kri-ÿge ----- kraeg kraêge	kri-jgs kri-jgt ----- kraegs kraegt	kri-jg kri-ÿge ----- kraeg kraêge	gëkrieëge
krôwpe	krôwp krôwpe ----- kroeëp kroeëpe	krups krôwpt ----- kroeëps kroeëpt	krup krôwpe ----- kroeëp kroeëpe	gëkroeëpe
krûmpe	krûmp krûmpe ----- krô.mp krô.mpe	krûmps krûmpt ----- krô.mps krô.mpt	krûmp krûmpe ----- krô.mp krô.mpe	gëkrô.mpe
lache	lach lache ----- lachde lachde	lachs lacht ----- lachdës lachde	lach lache ----- lachde lachde	gëlache
laote	laot laote ----- loe(ë)t loe(ë)te	luu(ë)ts laot ----- loe(ë)ts loe(ë)t	Luu(ë)t laote ----- loe(ë)t loe(ë)te	gëlaote
leege	leeg leege ----- loe(ë)g loeëge	lujgs leegt ----- loe(ë)gs loe(ë)gt	lujg leege ----- loe(ë)g loeëge	gëloeëge
lègke	lègk lègke ----- lag lagte	lègks lègkt ----- lags lagt	lègk lègke ----- lag lagte	gëlag
li-ÿje	li-j li-ÿje ----- laej laêje	li-j(t)s li-jt ----- laejs laejt	li-jt li-ÿje ----- laej laêje	gëlieëje
lieëze	lieës/laes lieëze ----- loe(ë)s loeëze	luu(ë)s laest ----- loe(ë)s loe(ë)st	luu(ë)s lieëze ----- loe(ë)s loeëze	gëlieëze

ligke	ligk ligke ----- loe(è)g/laâg loeëge	ligks ligkt ----- loe(è)gs loe(è)gt	ligk ligke ----- loe(è)g/laâg loeëge	gëlieëge
loûpe	loûp loûpe ----- lie(è)p/loe(è)p lieëpe/loeëpe	löps loûpt ----- lie(è)ps/loe(è)ps lie(è)pt/loe(è)pt	löp loûpe ----- lie(è)p/loe(è)p lieëpe/loeëpe	gëloûpe
mè.lke	mè.lk mè.lke ----- mô.lk mô.lke	mè.lks mè.lkt ----- mô.lks mô.lkt	mè.lk mè.lke ----- mô.lk mô.lke	gëmô.lke
mi-ÿje	mi-j mi-ÿje ----- maej maêje	mi-j(t)s mi-jt ----- maej maejt	mi-jt mi-ÿje ----- maej maêje	gëmieëje
moôge	maâg moôge ----- moch mochte	moogs moogt ----- mochs mocht	maâg moôge ----- moch mochte	gëmoôge
mótte	mót mótte ----- mós móste	mós mót ----- mós móst	mót mótte ----- mós móste	gëmótte
ni-ÿpe	ni-ÿp ni-ÿpe ----- naêp naêpe	nips ni-ÿpt ----- naêps naêpt	nip ni-ÿpe ----- naêp naêpe	gënieëpe
nûmme (nemen)	num nûmme ----- nóm nô.mme	nums numt ----- nóms nómt	nump nûmme ----- nóm nô.mme	gënô.mme
ri-ÿje	ri-j ri-ÿje ----- raej raêje	ri-j(t)s ri-jt ----- raej raejt	ri-jt ri-ÿje ----- raej raêje	gërieëje
ri-ÿte	ri-ÿt ri-ÿte ----- raêt raête	rits ri-ÿt ----- raêts raêt	rit ri-ÿte ----- raêt raête	gërieëte

ri-jze (rijzen)	ri-js ri-jze ----- raes raêze	ri-js ri-jst ----- raes raest	ri-js ri-jze ----- raes raêze	gërieëze
roope	roop roope ----- reupde/rie(ë)p reupde/rie(ë)pe	reups roopt ----- reupdës/rie(ë)ps reupde/rie(ë)pt	reup roope ----- reupde/rie(ë)p reupde/rie(ë)pe	gëroope
rujke	rujk rujke ----- roeëk roeëke	ru-juks rujukt ----- roeëks roeëkt	ru-juke rujke ----- roeëk roeëke	gëroeëke
sjeete	sjeet sjeete ----- sjeoët sjeoëte	sjuts sjeet ----- sjeoëts sjeoët	sjut sjeete ----- sjeoët sjeoëte	gësjeoëte
sji-ïne	sji-jn sji-ïne ----- sjaen sjaêne	sji-jns sji-jnt ----- sjaens sjaënt	sji-jnt sji-ïne ----- sjaen sjaêne	gësjieëne
sji-ïte	sji-ït sji-ïte ----- sjaët/sjieët sjaête/sjieëte	sjits sji-jt ----- sjaëts/sjieëts sjaët/sjieët	sjit sji-ïte ----- sjaët/sjieët sjaête/sjieëte	gësjieëte
sjieëre	sjieër sjieëre ----- sjeo(ë)r sjeoëre	sjuuërs/sjieërs sjieërt ----- sjeo(ë)rs sjeo(ë)rt	sjuuërt/sjieërt sjieëre ----- sjeo(ë)r sjeoëre	gësjeoëre
sjri-ïve	sjri-jf sjri-ïve ----- sjraef sjraëve	sjri-jfs sjri-jft ----- sjraefs sjraeft	sjri-jf sjri-ïve ----- sjraef sjraëve	gësjrieëve
sjujve	sjujf sjujve ----- sjeo(ë)f sjeoëve	sjujfs sjujft ----- sjeo(ë)fs sjeo(ë)ft	sjujf sjujve ----- sjeo(ë)f sjeoëve	gësjeoëve
slaope	slaop slaope ----- sloe(ë)p/slie(ë)pde sloeëpe/slie(ë)pde	sluu(ë)ps slaopt ----- sloe(ë)ps/slie(ë)pdës sloe(ë)pt/slie(ë)pde	sluu(ë)p slaope ----- sloe(ë)p/slie(ë)pde sloeëpe/slie(ë)pde	gëslaope

sli-ÿpe	sli-ÿp sli-ÿpe ----- slaêp slaêpe	sli-ÿps sli-ÿpt ----- slaêps slaêpt	sli-ÿp sli-ÿpe ----- slaêp slaêpe	gëslieêpe
sli-ÿte	sli-ÿt sli-ÿte ----- slaêt slaête	slits sli-ÿt ----- slaêts slaêt	slit sli-ÿte ----- slaêt slaête	gëslieête
sloeën	slaon sloeën ----- sloe(ë)g sloeëge	sluîs slaot ----- sloe(ë)gs sloe(ë)gt	sluît sloeën ----- sloe(ë)g sloeëge	gëslaâge
slôwte	slôwt slôwte ----- sloeët sloeëte	sluts slôwt ----- sloeëts sloeët	slut slôwte ----- sloeët sloeëte	gëslloeëte
spënne	spèn spënne ----- spón spónne	spuns spènt ----- spóns spónt	spunt spënne ----- spón spónne	gëspónne
sprè.nge	sprèng sprè.nge ----- spróng sprô.nge	sprungs sprèngt ----- spróngs spróngt	sprunk sprè.nge ----- spróng sprô.nge	gësprô.nge
sprieêke	sprieëk sprieêke ----- sproe(ë)k sproeëke	spriks/spruks sprieëkt ----- sproe(ë)ks sproe(ë)kt	sprik/spruk sprieêke ----- sproe(ë)k sproeëke	gësproeëke
spuuële	späöl spuuële ----- spaölde späölde	späöls späölt ----- späöldës späölde	späölt spuuële ----- späölde späölde	gëspäöld
stêrve	stêrf stêrve ----- stórf stô.rve	sturfs stêrft ----- stórfs stórft	sturf stêrve ----- stórf stô.rve	gëstô.rve
stieêke	stieëk stieêke ----- stoe(ë)k stoeëke	stiks stieëkt ----- stoe(ë)ks stoe(ë)kt	stik stieêke ----- stoe(ë)k stoeëke	gëstoeëke

stoeën	staon stoeën ----- stóng/sting stô.nge/stînge	stuîs staot ----- stóns/stings stóngt/stingt	stuît stoeën ----- stóng/sting stô.nge/stînge	gêstânge
stoe(ë)te	stoe(ë)t stoe(ë)te ----- stoe(ë)tde stoe(ë)tde	stuu(ë)ts stoe(ë)t ----- stoe(ë)tdës stoe(ë)tde	stuu(ë)t stoe(ë)te ----- stoe(ë)tde stoe(ë)tde	gêstoe(ë)te
stujve	stujf stujve ----- stoe(ë)f stoeëve	stujfs stujft ----- stoe(ë)fs stoe(ë)ft	stujf stujve ----- stoe(ë)f stoeëve	gêstoeëve
trêkke	trêk trêkke ----- trok trokke	trêks/truks trêkt ----- troks trokt	trêk/truk trêkke ----- trok trokke	gêtrokke
trieëje	traej trieëje ----- troe(ë)j troeëje	truu(ë)js/traejs traejt ----- troe(ë)js troe(ë)jt	truu(ë)jt/traejt trieëje ----- troe(ë)j troeëje	gêtroeëje
valle	val valle ----- voe(ë)l voeële	vils valt ----- voe(ë)ls voe(ë)lt	vilt valle ----- voe(ë)l voeële	gêvalle
vânge	vang vânge ----- vóng vô.nge	vungs vangt ----- vóns vóngt	vunk vânge ----- vóng vô.nge	gêvânge
vaâre	vaar vaâre ----- voe(ë)r voeëre	vuuërs vaârt ----- voe(ë)rs voe(ë)rt	vuuërt vaâre ----- voe(ë)r voeëre	gêvaâre
vè.nge	vèng vè.nge ----- vóng vô.nge	vungs vèngt ----- vóns vóngt	vunk vè.nge ----- vóng vô.nge	gêvô.nge
vêrgieëte	vêrgieët vêrgieëte ----- vêrgoe(ë)t vêrgoeëte	vêrgits vêrgieët ----- vêrgoe(ë)ts vêrgoe(ë)t	vêrgit vêrgieëte ----- vêrgoe(ë)t vêrgoeëte	vêrgieëte

vërleeze	vërlees vërleeze ----- vërloe(ë)r vërloeëre	vërlujs vërleest ----- vërloe(ë)rs vërloe(ë)rt	vërlujs vërleeze ----- vërloe(ë)r vërloeëre	vërloeëre
vërsli-ÿte	vërsli-ÿt vërsli-ÿte ----- vërslaët vërslaête	vërslits vërsli-ÿt ----- vërslaëts vërslaët	vërslit vërsli-ÿte ----- vërslaët vërslaête	vërslieëte
vleege	vleeg vleege ----- vloë(ë)g vloëëge	vlujgs vleegt ----- vloë(ë)gs vloë(ë)gt	vlujg vleege ----- vloë(ë)g vloëëge	gëvloëëge
vlöchte (vlechten)	vlöch vlöchte ----- vloch vlochte	vlöchs vlöcht ----- vlochs vlocht	vlöch vlöchte ----- vloch vlochte	gëvlochte
vraoge	vraog vraoge ----- vroë(ë)g vroëëge	vruu(ë)gs vraogt ----- vroë(ë)gs vroë(ë)gt	vruu(ë)g vraoge ----- vroë(ë)g vroëëge	gëvraog
vrè.nge	vrèng vrè.nge ----- vróng vrô.nge	vrungs vrèngt ----- vróngs vróngt	vrunk vrè.nge ----- vróng vrô.nge	gëvrô.nge
vri-ÿve	vri-ÿf vri-ÿve ----- vraef vraêve	vri-ÿfs vri-ÿft ----- vraefs vraeft	vri-ÿf vri-ÿve ----- vraef vraêve	gëvrieëve
vrieëte	vrieët vrieëte ----- vraât/vroë(ë)t vroëëte	vrits vrieët ----- vroë(ë)ts vroë(ë)t	vrit vrieëte ----- vraât/vroë(ë)t vraâte/vroëëte	gëvrieëte
weïte	weït weïte ----- wis wiste	wèts wèt ----- wis wist	wèt weïte ----- wis wiste	gëweïte
wènne (winnen)	wèn wènne ----- wón wónne	wuns wènt ----- wóns wónt	wunt wènne ----- wón wónne	gëwónne

wi-ŷke	wi-ŷk wi-ŷke ----- waêk waêke	wi-ŷks wi-ŷkt ----- waêks waêkt	wi-ŷk wi-ŷke ----- waêk waêke	gëwieëke
wi-ŷze	wi-ŷs wi-ŷze ----- waes waêze	wi-ŷs wi-ŷst ----- waes waest	wi-ŷs wi-ŷze ----- waes waêze	gëwieëze
wille	wil wille ----- wou woûwe	wîls wîlt ----- wou(d)s woudt	wîlt wille ----- wou woûwe	gëwîld
wieëre; wuuëre	waer, wieër; wuuër wieëre; wuuëre ----- waerde; woe(ë)r waerde; woeëre	wieërs; wuuërs ----- wieërt; wuuërt ----- waardës; woe(ë)rs waerde; woe(ë)rt	wieërt; wuuërt ----- wieëre; wuuëre ----- waerde; woe(ë)r waerde; woeëre	gëwoeëre
zeen (zijn)	bè.n zeên ----- woe(ë)r woeëre	bès zeet ----- woe(ë)rs woe(ë)rt	is zeên ----- woe(ë)r woeëre	gëwaes
zeen (zien)	zeen zeên ----- zoe(ë)g zoeëge	zuŷs zeet ----- zoe(ë)gs zoe(ë)gt	zuŷt zeên ----- zoe(ë)g zoeëge	gëzieën
zègke	zègk zègke ----- zag zagte	zègks zègkt ----- zags zagt	zaet zègke ----- zag zagte	gëzag
zè.nge	zèng zè.nge ----- zóng zô.nge	zungs zèngt ----- zóngs zóngt	zunk zè.nge ----- zóng zô.nge	gëzô.nge
zétte	zèt zétte ----- zat zatte	zèts zèt ----- zats zat	zèt zétte ----- zat zatte	gëzat
zeuke	zeuk zeuke ----- zoch zochte	zeuks zeukt ----- zochs zocht	zeuk zeuke ----- zoch zochte	gëzoch

zitte	zit zitte ----- zoe(ë)t zoeëte	zits zit ----- zoe(ë)ts zoe(ë)t	zit zitte ----- zoe(ë)t zoeëte	gëzieëte
zôwpe	zôwp zôwpe ----- zoeëp zoeëpe	zups zôwpt ----- zoeëps zoeëpt	zup zôwpe ----- zoeëp zoeëpe	gëzoeëpe
zujge	zujg zujge ----- zoe(ë)g zoeëge	zujgs zujgt ----- zoe(ë)gs zoe(ë)gt	zujg zujge ----- zoe(ë)g zoeëge	gëzoeëge
zulle	zâl zulle ----- zou zoûwe	zuls zult ----- zouws zouwt	zâl zulle ----- zou zoûwe	/
zwi-ÿge	zwi-jg zwi-ÿge ----- zwaeg zwaêge	zwi-jgs zwi-jgt ----- zwaegs zwaegt	zwi-jg zwi-ÿge ----- zwaeg zwaêge	gëzwieëge
zwieëre (bij ede beloven)	zwieër zwieëre ----- zwoe(ë)r zwoeëre	zwuuërs zwieërt ----- zwoe(ë)rs zwoe(ë)rt	zwuuërt zwieëre ----- zwoe(ë)r zwoeëre	gëzwoeëre
zwömme	zwöm zwömme ----- zwóm zwómme	zwöms zwömt ----- zwóms zwómt	zwömp zwömme ----- zwóm zwómme	gëzwoómme

7.2.2 Gebiedende wijs of imperatief

Vertrouwelijkheidsvorm = stam

Zègk ins waàs-te zuÿs.

Meervouds- en beleefdheidsvorm = stam + t

Zwi-jgt nôw îns, minse.

Kómt mêr és gieë gósting höbt, mënie(ë)r.

Een beperkt aantal werkwoorden vormt een uitzondering op beide vorige regels.

Zuÿg neët zoe(ë) wieërs, lie(ë)likke knórpot.

Zeet vrúntëlik, kènjër.

Gânk ins nao de wînkël, jungske.
Gaot nôw mêr (h)eivërs, hie(ë)re.

Stânk daô neêt zoe(ë) te ki-ÿke, hoütëre klaos.
Staat ins op, minse.

Doôg neêt zoe(ë) ónnuu(ë)zël, ménke.
Doot eure jas mêr ôwt, mëdam.

8. AFKORTINGEN

8.1 Persoonlijke voornaamwoorden

8.1.1 in het enkelvoud

	<i>onderwerp</i>	<i>voorwerp</i>
<i>3de pers. enk. mannelijk</i>	Waât zaet 'r?	De waelj plaog h'm .
<i>3de pers. enk. onzijdig</i>	't Is noppës.	Vraag 't h'm zëlf mêr.

8.1.2 in het meervoud

<i>2de pers. mv. beleefdheidsvorm (verouderd)</i>	Wèt d'r (jullie) wi-j 't zit?

8.2 Bezittelijke voornaamwoorden

8.2.1 Bijvoeglijke bezittelijke voornaamwoorden

<i>1ste pers. enk.</i>	M'ne mins is opvleegënd. M'n gósting is uuëvër.
<i>2de pers. enk.</i>	D'ne fits is e sjëvaâk.
<i>2de pers. enk.</i>	D'n aanstè.l is ambëtânt.
<i>3de pers. enk.</i>	Z'ne kâl is ónnuu(ë)zël. Z'n waelj plaog h'm.

8.3 Onbepaalde voornaamwoorden

<i>zelfstandig gebruikt</i>	't Rieëngëlt dét 't zeik.
<i>bijvoeglijk gebruikt</i>	D'n einën of d'n angërën daâg geî 't mis.

Kènt gieë 'nën Didden bi-ŷ uch oppe sjoe(ë)l?

'ne mënne(ë)r Sni-ŷkërs?

'n mëdam Pie(ë)ters?

8.4 Lidwoorden

8.4.1 Onbepaald lidwoord

mannelijk enkelvoud Baer is 'ne kli-ŷjékakkër, 'nën dikmieëkër.

vrouwelijk enkelvoud Liske is 'n kladzjoe(ë)r.

onzijdig enkelvoud Gritsjën is 'n è.ngëlke.

8.5.2 Bepaald lidwoord

onzijdig enkelvoud 't Klitskloe(ë)tëri-jke waàs e wêrkske van niks.

9. SVARABHAKTIVOCAAL (toonloze -e; van 't Oudind. svara (klank, klinker) + bhakti (verdeling), dus verdeling/scheiding door de klinker)

De sjwa die we horen tussen

de 'l' en de 'm'	zâllëm
de 'l' en de 'f'	zéllef
de 'r' en de 'm'	wêrrem
de 'l' en de 'g'	vollëg (volg)
de 'r' en de 'g'	bêrreg
de 'l' en de 'k'	mè.llëk
de 'l' en de 'p'	sjö.llëp
de 'r' en de 'f'	kö.rrëf

is een typisch Limburgs verschijnsel waarvan we in de spelling abstractie maken omwille van de herkenbaarheid. We schrijven dus zâlm, zélf, wêrm, volg, bêrg, mè.lk, sjö.lp, kö.rf.

10. DIAKRITISCHE TEKENS EN WOORDTEKENS

10.1 Het accent circumflex (^, dakje, hoekje) in de sleптоon

Het accent circumflex gebruiken we om de sleптоon aan te geven

'ne môl, de wâl, dûl, 'ne pieërlënk

Bestaat de sleeptoon uit een dubbel letterteken, dan komt het accent circumflex op de laatste letter.

e beîn, e graâf, 'ne woûf, dri-j frittëkraôme, 'nën twie(ë)luîp, e veûr, 'n eîkâörke, 'ne speêgël, 'nën trejñ, 'n aârbees,

Omwille van de leesbaarheid volgen we hier dus niet de Veldeke-spelling, waarin de sleeptoon wordt aangegeven door toevoeging van 'ë', met name in de klanken aeë, aoë, äöë, euë en eië.

Veldeke-spelling: beiën (been), steiën (steen), veuër (vuur) [Is moeilijk leesbaar.]

Maaseiker spelling: e beîn, 'ne steîn, e veûr

De Veldekespelling volgen we wel m.betr.t. de sleptonen uuë, oeë en ieë.

(h)uuëlëntuuël, hoeërëjieëger, oeëpëkô.nt (iemand die de deur altijd laat openstaan)

10.2 Haakjes in tussen- of middentoon

***in dalende tweeklanken met partiële naslag**

spéksjruu(ë)r (libel)
moe(ë)r (waterketel)
lie(ë)w (leeuw)

***om de niet uitgesproken 'h' aan het begin van een woord aan te geven**

(h)eîvërs
(h)éксеle (hakselen)

10.3 Twee puntjes (Een trema geeft aan dat daarmee een nieuwe lettergreep begint, zoals in het AN 'poëet' of 'wee-ïg'), wat hier niet het geval is.)

***op doffe ë (sjwa)**

puîñëbeûr
ramplësânt
rammëseere
rammël

***op de äö-klank en de ö-klank**

däöl
mögke

***op de 'ë' in de tussentonen oe(ë), uu(ë), en ie(ë)**

koe(ë)j

ónnuu(ë)zël
vie(ë)

*op ë in sleptonen

poeër
puuëtëre
h'm pieëke (overvloedig drinken)

10.4 Het accent aigu

*op de ó-klank

bóks
tón

*op de ów-klank

ków
lów (zeelt, smoddervis)

*op de é-klank

békker
géskéne (gistkannetje)

10.5 Het accent grave

*op de è-klank

vètklô.mp
spènnëkop (spin; ragebol)

10.6 De punt

*in de sleptonen ö., ô. en è.

kö.rf
rô.nd
rè.nk

De punt schrijven we om verwarring te voorkomen met de klanken 'ö', 'ô' en 'è' zoals in mök, môl en béd.

10.7 Het weglatingsteken in afkortingen, lidwoorden en voornaamwoorden

Zie punt 8

11. HET ENCLITISCH PERSOONLIJK VOORNAAMWOORD 'ër/tër'

Deze vorm wordt in enge aansluiting aan het voorafgaande woord gebruikt en wordt daardoor met het zwakke accent 'ë' uitgesproken en geschreven.

Eindigt het vorige woord op een stemloze t, dan valt de 't' van 'tër' weg.

Kûmp-t'r (tër) neêt ôwt ze bèd?
Löp-t'r (tër) alti-ÿd zoe(ë) sjeïf?
Vërstuît-ër zich neêt mèt z'ne naobër?
Wèt-ër waems-te bès?
Dét-ër duît waât-ër wîlt.

12. MERKWAARDIGE SCHRIJFWIJZEN

Mé(h) m'ne jóng toch! (Maar jongen toch!)

lech kóm noe(ë)ts **nimmieë**.

Haef-tër (t'r) dër (d'r) nóg gënóg? (Heeft hij er nog genoeg?)

Wi-js-te wèts. (Zoals je weet.)

Dé's gét sjoe(ë)ns. (Dat is wat moois.)

lech vaâr **mèttèn** ottoo.

